

Особливості психологічного супроводу дітей з особливими потребами очима майбутніх психологів

26 квітня 2023 року ми, студенти 2 курсу спеціальності «Клінічна психологія», отримали можливість побувати в Ужгородській ЗОШ №20 - ліцеї «Лідер» під час практичного заняття з навчальної дисципліни «Психологія аномального розвитку» з метою ознайомлення з особливостями психологічного супроводу дітей з особливими потребами.

Зустрівшись із нашою викладачкою – Палько Тетяною Василівною ми попрямували до кабінету психологині Шварц Оксани Вікторівни. Забігаючи наперед, хочу відзначити, що вона кваліфікований спеціаліст і майстер своєї справи. Отож, Оксана Вікторівна провела з нами пізнавальну бесіду про те, як необхідно правильно скласти програми індивідуального розвитку для дітей з особливими потребами, пояснила, як слід модифікувати та адаптовувати шкільні предмети для дітей з особливими потребами, які є нюанси в роботі шкільного психолога. Ми дізналися, що важливо документувати свою роботу, заповнювати щоденний журнал. Психологиня наголосила на особливостях встановлення контакту з дитиною, необхідності використання тестових методиків і т.і.

Також йшла мова про супровід дітей.
Ось про такі етапи психологічного супроводу ми дізналися:

1 – діагностичний. Він надає можливість отримати необхідну інформацію про особливості розвитку дитини, яка має порушення у розвитку, її потенційні можливості, потреби, життєві цінності.

2 – прогностичний етап передбачає можливість перебудуви освітнього середовища. На цьому етапі відбувається спроектування змісту і напрямів індивідуальної траєкторії та розвитку дитини з порушеннями, створюються сприятливі умови для задоволення потреб розвитку дітей цієї категорії, їхнього самопізнання та самореалізації.

3 – коректувальний етап забезпечує надання конкретної допомоги, психологічної підтримки дітям в освітньому середовищі.

4 – адаптаційний етап передбачає можливість надання допомоги дітям, вихователям, батькам щодо адаптації до навколишнього середовища, розвитку та виховання особливої дитини.

Складання програми індивідуального розвитку є дуже важливим компонентом, бо завдяки ньому дітки з особливими освітніми потребами, зможуть мати адаптовані або модифіковані предмети, які будуть індивідуально підлаштовані під їх сприйняття. Отже, на підставі отриманої інформації психолог складає "Стимуляційну програму" для дитини. Діти з порушенням розвитку мають проблеми в багатьох сферах, тому дуже важко вирішувати їх усі відразу. Починати слід із найбільш виразних та наглядних порушень, які передусім хвилюють батьків та заважають нормальному функціонуванню самої дитини. Слід пам'ятати, що дуже важливо дотримуватися правил створення програми.

До речі, у кабінеті психологині є різноманітні іграшки та облаштовані місця для відпочинку для діток. Дітки з психологом можуть використовувати пісочну терапію; присутні специфічні елементи та деталі інтер'єру: великий, досить м'який квадрат, який можна розкласти і перетворити на зручне кріселко, на якому після уроків можуть відпочити учні; різні м'які, розвиваючі та пізнавальні іграшки, книги.

Наступним етапом знайомства з роботою шкільного психолога був огляд ресурсної кімнати. Ми залишилися під

великими враженнями, коли оглянули її повністю. Вона була неймовірна, там були м'які сидячі місця, різних форм і довжини; стільчик і парта, а перед ним дзеркало та пристосування для логопеда і дитини; настільна пісочниця, а у піску були іграшки, граблі, щоб діткам було весело. Мене вразили і спортивний куточок (дійсно важливий атрибут розвитку в такій кімнаті), і справжня кухня (де діти можуть приготувати собі їжу, несправжню, але сам процес приносить безліч емоцій і це неймовірно) з посудом та іншим обладнання, і парти зі стільцями (де можуть займатися дітки і дошка фліпчарт), а також іграшки, розставлені за алфавітом і складенні в окремі шухляди у шафі, (дуже зручно, легко використовувати і нічого не загубиться).

Перейдемо до практики. Ми потрапили у 2 клас, де навчаються нормотипові дітки і дітки з особливими потребами. Наше завдання полягало в тому, щоб виявити серед усіх присутніх на уроці двох діток із особливими потребами. Щойно ми зайшли в клас, то помітили, як погляди усіх дітей були прикуті до нас, школярі були здивовані, що зайшли незнайомі люди, але зовсім не налякані. Так вийшло, що ми потрапили на контрольну роботу, але це не завадило нам вести спостереження. Якщо бути відвертою, майже не було помітно різниці між звичайними дітьми і дітьми з особливими потребами, поведінка всіх відповідала їхньому віку. Звичайно, ми не змогли як слід побачити всі рухи та дії дітей, бо сиділи позаду всього класу, до того ж тривала контрольна. Проте, незважаючи на ці нюанси, можу сказати, що було цікаво спостерігати за ними, вони були дуже життєрадісними, зацікавленими у контрольній роботі, хоча періодично оберталися до нас, виявляли цікавість.

У вчительки, яка проводила контрольну роботу, була помічниця, яка допомагала їй з вирішеннями деяких питань. Вона допомагала також і діткам, якщо вони мали запитання. До речі, одним із факторів, за якими ми змогли виявити тих двох діток, була допомога помічниці, вони потребували її уваги часто.

Коли ми вийшли з класу то подумали, що на цьому спостереження закінчилося. Але нас повели у 7 клас, де була дівчинка з особливими потребами, на інвалідній колясці. Ми були свідками дуже милої та зворушливої картини. Оскільки в клас ми зайшли з Оксаною Вікторівною, то її дівчинка побачила першою. Учениця під'їхала до психологині та міцно обійняла її. У той момент я і мої однокласники зрозуміли, що для неї Оксана Вікторівна є і другом, і психологом, і людиною, якій вона довіряє. На мою думку, саме таке ставлення дитини до психолога є гармонійним. Як виявилось потім, дівчинці стало ніяково через нашу присутність.

Підсумовуючи, можу сказати, що ми отримали тільки приємні, позитивні враження після відвідування цієї школи. Завдяки Тетяні Василівні та Оксані Вікторівні ми закріпили свій теоретичний матеріал на практиці та залишилися задоволеними, здобули новий досвід. Варто зазначити, що робота шкільного психолога не є такою простою, як може здатися на перший погляд. Це важка, дуже відповідальна та цікава робота, яка потребує багато сил та енергії, емпатії, щирості, стійкості, винахідливості і головне така робота повинна дійсно подобатися психологу, він повинен отримувати від неї задоволення.

Студентка 2 курсу

спеціальності 053 «Клінічна психологія»

Тиховська Роксолана Романівна